

Notat om hørings svar til høring over forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 22 68 85 65
lige@LIGE.dk
www.lige.dk

Forslaget til lov om ændring af lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd, blev sendt i høring den 27. august 2010 med svarfrist den 24. september 2010.

Ligestillingsafdelingen

3. oktober 2010

J nr.

/ AHM

Ligestillingsafdelingen har modtaget 15 skriftlige hørings svar fra eksterne organisationer m.v.

Følgende høringsparter havde ingen bemærkninger til lovforslaget: Ligebehandlingsnævnet, Danske Regioner, Lederne, Kristelig Fagbevægelse, DA, Finanssektorens arbejdsgiverforening og Advokatrådet.

Generelt er høringsparterne tilfredse med lovforslaget, og der gives udtryk for tilfredshed med, at reglerne om at revisionsbestemmelsen hæves, således at ligestillingslovens regler vedrørende indstillinger af begge køn til råd, nævn og udvalg bevares.

Følgende havde bemærkninger til lovforslaget: FTF, KL, LO, Institut for menneskerettigheder, Kvinderådet, AC, KTO og Kvininfo.

Bemærkninger til lovforslaget

I det følgende gennemgås hørings svarene og kommentarer hertil er anført efter hver kommentar i kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte hørings svar.

Kvinderådet har oplyst, at det kan tilslutte sig den foreslåede ændring af loven, og at det er Kvinderådets opfattelse, at skærpelsen ved seneste lovændring i 2009 er et af de rigtige skridt på vejen til øget ligestilling af mænd og kvinder. Det vil fortsat være vigtigt at overvåge, om loven overholdes, ligesom den samlede overvågning af mainstreamingsforpligtelsen og implementeringen skal fastholdes og effektiviseres.

AC hilser den foreslåede ophævelse af revisionsbestemmelsen velkommen, og oplyser, at det er opfattelsen, at den skærpelse, der blev indføjet i reglerne i 2009, var nødvendig og aktivt bidrager til at fremme en øget ligestilling i offentligt nedsatte råd, nævn og udvalg.

KTO har ingen bemærkninger til lovforslaget, da det vurderes, at lovændringen ikke har ansættelsesretlige konsekvenser for ansatte i kommuner og regioner. Der henvises dog til hørings svar fra LO, FTF og AC samt KTO's egne medlemsorganisationer.

FTF oplyser, at de til fulde kan støtte baggrunden for indførelsen af revisionsbestemmelsen. Det er nødvendigt, at evaluere virkningerne af loven, og det fremgår ikke af bemærkningerne til lovforslaget, hvilke årsagssammenhænge der ligger bag den beskrevne udvikling. Det er uklart, om det f.eks. er større kendskab til mainstreaming eller er en anden form for oplysningsarbejde, der har været årsag til den ændrede kønssammensætning i bestyrelser mm. Det kan f.eks. undre, at der ikke er blevet indberettet udvalg, hvor en udvalgsplads har stået tom, også selvom der i flere tilfælde har været afvigelser fra kravet om indstilling af en person af hvert køn.

FTF mener, at Ligestillingsafdelingen bør præcisere, hvilke virkemidler der er årsag til den beskrevne udvikling, da der er behov for mere viden om de tiltag, der styrker ligestillingen mellem mænd og kvinder. Forbundet opfordrer desuden til, at der gennemføres en tilbundsgående evaluering af de tiltag i ligestillingslovens kapitel 4, der styrker ligestillingen mellem mænd og kvinder.

KL tager lovforslaget til efterretning, men tager forbehold for den efterfølgende politiske behandling af hørings svaret pga. tidsfristen.

LO finder ikke, at vurderingen i lovforslagets bemærkninger om, at der ikke er behov for en revision af loven er understøttet af fakta i relation til lovens kapitel 4. Det er ikke opfattelsen, at reglerne om udpegning til råd, nævn og udvalg ikke giver anledning til problemer i dagligdagen.

LO finder, at en revision af loven ville kunne føre til den afdækning af fakta, som er nødvendig. Det kunne f.eks. være interessant at få belyst, hvor mange dispensationer, der er givet, til hvilke parter og med hvilke begrundelser.

LO kan derfor ikke tilslutte sig lovforslaget, men kan derimod tilslutte sig, at man udskyder revisionen et par år, så man har et mere fyldestgørende erfaringsgrundlag at revidere på.

Ligestillingsafdelingens kommentarer

Det er Ligestillingsafdelingens vurdering, at reglerne virker efter hensigten, og at der er et fyldestgørende erfaringsgrundlag for at ophæve revisionsbestemmelsen nu.

Ligestillingsafdelingens kontakt med myndighederne viser, at der ofte er for få kvinder i flere af de nedsatte udvalg m.v., men at reglerne medvirker til, at myndigheder, organisationer og andre, der har ret til at indstille medlemmer, gør en indsats for at indstille både en mand og en kvinde, så vidt det er muligt, og reglerne medvirker dermed til at forbedre kvinders og mænds mulighed for indflydelse samt synliggøre både kvinder og mænds talent og kvalifikationer.

Reglerne medvirker derudover til, at de indstillende organisationer, myndigheder m.v. bliver nødt til at afsøge feltet af kvalificerede kandidater grundigere, ligesom det grundigere må overvejes, om der nu også er en saglig begrundelse for ikke at kunne indstille personer af hvert køn til en post.

Reglerne har givet den fornødne hjemmel til, at Ligestillingsafdelingen har haft mulighed for at anmode en myndighed om at genoverveje både indberetningerne og begrundelserne for at fravige reglen om at indstille både en mand og en kvinde til en plads samt genoverveje kønssammensætningen i et udvalg.

Siden lovens ikrafttræden den 1. september 2010 har der været indberettet 63 råd, nævn og udvalg, hvor kvinder gennemsnitligt har udgjort en andel på knap 40 pct. Der er meddelt dispensation på baggrund af en saglig begrundelse i mindst 21 indberetninger. Hver indberetning kan dække over flere fravigelser, som ressortministeren har fundet sagligt begrundet.

Der har ikke siden lovens ikrafttræden været eksempler, hvor der har været en plads, der skulle stå tom, fordi indstillingen ikke var ledsaget af en saglig begrundelse, og loven indeholder den fornødne fleksibilitet til, at man i praksis om nødvendigt kan fravige kravet om at indstille både en mand og en kvinde ved saglige begrundelser.

Muligheden for at fravige kravet om at indstille både en kvinde og en mand er anvendt i tilfælde, hvor krav om en særlig fagkundskab efter en konkret vurdering udelukker en ligelig kønssammensætning. Der kan endvidere være myndigheder eller organisationer, som ikke har mulighed for at lade sig repræsentere med både kvinder og mænd, for eksempel fordi det ene køn kun i ringe omfang er repræsenteret eller valgt ind i kompetente organer.

Fravigelsesbestemmelsen er anvendt i flere tilfælde:

For eksempel har man i "Udvalget om hunde" begrundet og godtgjort en skæv kønsmæssig fordeling af 3 mænd og 6 kvinder i udvalget med, at der er tale om eksperter med et særligt kendskab til området. I "Det Frie Forskningsråd – Natur og Univers" har en skæv sammensætning med 11 mænd og 5 kvinder været begrundet med, at det ikke har været muligt at finde egnede kvindelige kandidater indenfor det relevante fagområde. I "Arbejdsgruppen om gennemførelse af det nye forbrugerkreditdirektiv" har en skæv sammensætning med 8 mænd og 4 kvinder været begrundet med at Dansk Kredit Råd og Finans og Leasing er organisationer med få og næsten udelukkende mandlige ansatte.

Institut for Menneskerettigheder henviser til høringssvar af 19. november 2008 med bemærkninger til lovforslaget på området, som trådte i kraft den 19. september 2009. I høringssvaret bifaldt instituttet, at indstillingsprocedurerne til offentlige udvalg mv. blev styrket, og at indberetningspligten i ligestillingslovens § 13, stk. 1, blev skærpet, således at der fremover skal ske indberetning hvert andet år. For at styrke og opprioritere området opfordrede instituttet imidlertid generelt til, at ligestillingsredegørelserne i en periode afleveres med kortere tidsintervaller end hvert andet år og med mere detaljerede oplysninger end an-

ført i bestemmelserne, herunder om eventuelle positive særforanstaltninger, jf. herved ligestillingslovens §§ 5, 5a og 6.

Institut for Menneskerettigheder finder det af stor vigtighed, at ligestillingen mellem mænd og kvinder med hensyn til deltagelse i beslutningsprocesser mv. i samfundets styrkes og opprioriteres, ligesom der vedvarende bør være fokus herpå. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget side 6., at det offentlige stadig har en udfordring med hensyn til at inddrage begge køns perspektiver og behov. For eksempel henvises til, at kønssammensætningen i de kommunale udvalg ses at have ændret sig negativt.

Instituttet henholder sig på denne baggrund til bemærkningerne i det tidligere høringssvar og opfordrer til, at forpligtelsen til at udarbejde en redegørelse udvides til ikke alene at omfatte Folketinget, statslige, kommunale og regionale organisationer, men til også at omfatte private virksomheder af en vis størrelse. Til illustration nævnes at private virksomheder i Sverige med ti ansatte eller derover årligt skal udarbejde en ligestillingsredegørelse.

Ligestillingsafdelingens kommentarer

Ligestillingsredegørelserne er lovregulerede, og en del myndigheder indberetter allerede i dag meget detaljeret om deres ligestillingsarbejde. Ligestillingsafdelingen vurderer, at en redegørelse hver andet år giver god mulighed for at følge og danne overblik over ligestillingsudviklingen på myndighedsområdet i Danmark.

Med hensyn til ønsket om den svenske model, hvor private virksomheder årligt skal udarbejde en ligestillingsredegørelse, findes der i den allerede eksisterende ligelønslov krav om at udarbejde en kønsopdelt lønstatistik for private virksomheder, der har over 35 ansatte.

KVINFO har oplyst, at i lyset af at loven tilsyneladende virker, kan KVINFO tilslutte sig, at revisionsbestemmelsen § 2, stk. 2, vedrørende ligestillingslovens kapitel 4 om kønssammensætning m.v. ophæves.

KVINFO ønsker imidlertid på baggrund af de dispensationer, der er givet mere viden om, hvilke områder der er kendetegnet ved at mangle enten det ene eller det andet køns faglige kompetence. Det kunne være nyttigt at vide mere om karakteren af dispensationer, herunder især hvilke områder og udvalg det drejer sig om. Denne viden kunne danne grundlag for en målrettet indsats på de pågældende områder og give ansøgerne om dispensation en fornemmelse af, inden for hvilke områder der mangler faglig kompetence fra begge køn.

I forhold til ligestillingsredegørelserne vil KVINFO foreslå, at det konkrete koncept bliver underlagt et kritisk eftersyn med henblik på at kvalitetssikre data, således at ligestillingsredegørelserne i højere grad end i dag giver overblik og indsigt i arbejdet med ligestilling i stat, kommuner og regioner.

KVINFO har en række administrative forslag til forbedring af ligestillingsredegørelserne, der især drejer sig om forbedring af det elektroniske spørgeskema.

F.eks. at der bliver opstillet en række mål for ligestillings- og mainstreamingsarbejdet, at der sættes fokus på særlige områder i kommunernes arbejde for at give mulighed for at dykke ned i et område og for en dybere forståelse af mainstreamingsarbejdet samt at kravene til udfyldningsgraden skærpes.

Ligestillingsafdelingens kommentarer

Ligestillingsafdelingen er i løbende kontakt med myndighederne for at sikre, at ligestillingsredegørelserne bliver så effektivt et værktøj som muligt. De erfaringer, der høstes, indarbejdes i forbindelse med de næste ligestillingsredegørelser, sådan at redegørelserne hele tiden forbedres.